na előfordulásról Vámospércsről. Bagamérban megtalálták a fészkét is, amely egy odvas akácfában volt. Legalábbis az erdőrészlet 1988. évi tarvágásakor kivágtak egy odvas fát is, amiből elmenekült egy mókus. Egyéb fészkelési hely egyelőre biztonsággal nem ismeretes.

Többnyire idős, termőkorban lévő kocsányos tölgyeken figyelték meg a mókusokat. Minden esetben volt a közvetlen közelben erdeifenyves is. Ebből arra lehet következtetni, hogy makkal és fenyőmaggal táplálkozik főleg. Bagamérban megfigyelték, hogy az erdészház kertjéből a dió és mogyoró termés nagy részét elhordta. Egy ízben hozzáfért a hordóban tárolt cefréhez, amitől szemlátomást jól berugott. Ugyanott az udvari itató vályuhoz jár inni. Itt már elég bizalmas a háziakkal, 1-2 m-re is bevárja az embert. Szintén Bagamérban látta az erdész, hogy a macskája két ízben is mókust zsákmányolt.

A közönséges mókus a jelek szerint az erdőspusztai fauna állandó tagjává vált, bár itteni életmódjának, szokásainak a feltárása még hátravan.

Balogh Péter:

Adatok Derecske élővilágához

A vizsgált terület Derecske nyugati részén terül el. Északról a Kabai út, délről mezőgazdasági területek, nyugatról a földesi határ, keletről a derecskei lakóterület határolja. E terület elég változatos felépítésű, található rajta szikes puszta, felduzzasztott csatorna s ártere, erdőfoltok, mezőgazdasági területek. A területet a Derecskei-Kálló szeli keresztül. Bal partján viszonylag fiatal ültetett fűz, nyár, ártéri erdő helyezkedik el, s a part további szakaszán szintén ültetett kőris, tölgy-társulás váltja fel. A jobb parton olajfűzek, illetve egy-két éves tölgy, nyár ültetés található. Mivel az erdők viszonylag fiatalok, élővilágúk kialakulóban van.

Vizsgálataim során a kétéltűek közül ritkábban észleltem tarajos gőtét (Triturus cristatus), mocsári békát (Rana arvalis). Gyakrabban találkoztam vöröshasú unkával (Bombina bombina) és a zöld színű változattal is, zöld levelibékával (Hyla arborea), kecskebékával (Rana esculenta), kacagó békával (Rana ridibunda).

Hüllők közül elterjedt a mocsári teknős (Emys orbicularis), fürge gyík (Lacerta agilis), vízisikló (Natrix natrix).

A madarak 32 faja fészkel ebben a viszonylag kis terjedelmű erdőben és környékén. A fajok többsége énekes madár, de költ tőkés réce (Anas platyrhynchos), vörös vércse (Falco

tinnunculus), erdei fülesbagoly (Asio otus), fácán (Phasianus colchicus), vízityúk (Gallinula chloropus), az örvös galamb (Columba palumbus), a vadgerle (Streptopelia turtur), a kakukk (Cuculus canorus).

A harkályok három faja él a területen, de viszonylag kevés egyedszámban, ami a fészekodúra alkalmas fa hiányában és a seregélyek fészekfoglalásával magyarázható. Fészkel a zöld küllő (Picus viridis), a nagy fakopáncs (Dendrocopos maior) és újonnan betelepült faj a balkáni fakopáncs (Dendrocopos syriacus).

Énekes madarak 21 faja költ itt. Sárgarigó (Oriolus oriolus), szajkó (Garrulus glandarius), szarka (Pica pica), szén-cinege (Parus maior), kék cinege (Parus caeruleus), ökörszem (Troglodytes troglodytes), fekete rigó (Turdus merula), fülemüle (Luscinia megarhynchos), nádirigó (Acrocephalus arundinaceus), barátkaposztáa (Sylvia atricapilla), mezei poszáta (Sylvia communis), kis poszáta (Sylvia curruca), csilpcsalp-füzike (Phylloscopus collybita), sisegő füzike (Phylloscopus sibilatrix), szürke légykapó (Muscicapa albicollis), tövisszúró gébics (Lanius collurio), seregély (Sturnus vulgaris), mezei veréb (Passer montanus), zöldike (Chloris chloris), tengelic (Carduelis carduelis), erdei pinty (Fringilla coelebs). Emlősök közül a hermelint (Mustela erminea) észleltem több ízben.

A másik erdőtípus a mezőgazdasági területekkel határos szárnyékerdő. Ezek nem nagy kiterjedésűek, de környezetük kellő táplálékot kínál az itt élő ragadozóknak. Madarak közül egerészölyv (Buteo buteo) egy-két párban, kabasólyom (Falco

verspertinus) fészkelése csak magányos párokra korlátozódik, mivel nincsenek a környéken varjútelepek. Viszonylag gyakori még a vörös vércse (Falco tinnunculus), az erdei fülesbagoly (Asio otus) és a dolmányos varjú (Corvus cornix). Róka (Vulpes vulpes), görény (Mustela putorius) él itt.

A területen a csatornák közül az egyiket 1986-ban felduzzasztották és így egy kisebb tó alakult ki, amit különböző halfajokkal telepítettek be. Itt telepedett meg a kis vöcsök (Podiceps ruficollis), pocgém (Ixobrychus minutus), tőkés réce, vízityúk (Gallinula chloropus), szárcsa (Fulica atra). Az énekesek közül nádirigó és a cserregő nádiposzáta (Acrocephalus scirpaceus) költ.

A használaton kívüli, náddal benőtt vályogvető gödrök a táj sok részén megtalálhatók. Itt költ a barna rétihéja (Circus aeruginosus), cserregő és foltos nádiposzáta (Acrocephalus schoenobaenus), nádi sármány (Emberiza [illegible] Alkalmilag a barkóscinege (Panurus biarmicus) is megtelepedik.

A közelben két szikesedő jelleget mutató, kisebb kiterjedésű puszta található. A nagyobbikon (Szalányos) legeltetés, a másikon kaszálás folyik. Tavasszal kisebb részük víz alá kerül. Ilyen zsombékos helyen költ a bibic (Vanellus vanellus), goda (Limosa limosa), piroslábú cankó (Tringa totanus), sárszalonka (Gallingo gallingo), sárga billegető (Motacilla flava). A terület jellegzetes ragadozója az egerészölyv és a vörös vércse.

A puszta szárazabb részein a fogoly (Perdix perdix) és a mezei pacsirta (Alauda arvensis) él.

Az agrárterületek inkább táplálkozó és nem szaporodó helyül szolgálnak. Az itt dolgozó emberek egy pár túzok (Otis tarda) jelenlétéről beszéltek, én a berettyóújfalui határban észleltem két évvel ezelőtt, de ez a fészkelőhely napjainkra megszünt.

Az agrárterületekkel határos gazosokban, bozótosokban költ a cigány-csaláncsúcs (Saxicola torquata), a mezei poszáta (Sylvia communis), kis őrgébics (Lanius minor), sordély (Emberiza calandra), de ezek csak alkalmi fészkelőhelyek, mivel gyakran művelésbe vonják ezeket a mezsgyéket.

Az emberi települések jellegzetes kétéltű faja a zöld varangy (Bufo viridis). Madarak közül 16 párban költ fehér gólya (Ciconia ciconia), erdei fülesbagoly és különböző énekesek: füsti-, molnárfecske (Hirundo rustica, Delichon urbica), házi rozsdafarkú (Phoenicurus ochruros), házi és mezei veréb (Passer domesticus, Passer montanus).

A tanyákon kuvik (Athene noctua) és búbosbanka (Upupa epops) költ. A környéken lévő elhagyott magtárban gyöngybagoly (Tyto alba) költ egy párban. A birkahodályok körül is él a kuvik, továbbá búbospacsirta (Galerida cristata) és a füstifecske.

Kisebb emlősök előfordulását csak bagolyköpet vizsgálatból ismertem meg. A határozásban ezúton köszönöm Dr.Endes Mihály munkáját.

Adatok a gyöngybagoly (Tyto alba) táplálkozásához

Gyűjtés: Derecske (elhagyott magtárban) 1988. augusztus 12.

faj	db	%
Törpecickány (Sorex minutus)	3	3,30
Erdei cickány (Sorex araneus)	11	12,01
Mezei cickány (Crocidura leucodon)	4	4,40
Keleti cickány (Crocidura suaveolens)	1	1,09
Közönséges hörcsög (Cricetus cricetus)	3	3,30
Erdei egér (Apodemus sylvaticus)	1	1,09
Aprószemű erdei egér (Apodemus microps)	7	7,70
Pirók egér (Apodemus agrarius)	1	1,09
Törpeegér (Micromys minutus)	1	1,09
Vándorpatkány (Rattus norvegicus)	2	2,20
Güzüegér (Mus musculus spicilegus)	6	6,60
Kósza pocok (Arvicola terresris)	1	1,09
Mezei pocok (Microtus arvalis)	50	54,95
Összesen:	91	100,00

(Gyűjtötte: Balogh Péter
Micskei Zsolt)